

Котикова О. І., доктор економічних наук, професор, завідувача кафедрою економіки підприємств, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

ORCID ID: 0000-0003-1420-1500

e-mail: eikotikova7@gmail.com

Летуновський Р. А., магістр факультету менеджменту, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

Ємельянов І. С., магістр факультету менеджменту, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

Результативність реалізації регіональної політики сталого розвитку – соціально-економічний стан Миколаївської області

Анотація. За результатами аналізу показників сталості соціально-економічного розвитку регіону підбито підсумки реалізації політики сталого розвитку Миколаївської області. Оцінку соціально-економічного стану регіону проведено за такими складовими: населення; ринок праці; заробітна плата; соціальний захист; сільське господарство; промисловість; будівництво; транспорт; роздрібна торгівля; зовнішня торгівля; споживчі ціни. Джерелом інформації слугували офіційні дані Державної служби статистики України та Головного управління статистики у Миколаївській області. Зазначені індикатори проаналізовано за даними 2018 року та у порівнянні з 2017 роком, за структурним співвідношенням. За результатами дослідження встановлено актуальні проблеми соціально-економічного стану Миколаївської області та запропоновано напрями формування регіональної політики з урахуванням Цілей сталого розвитку України 2016-2030.

Ключові слова: політика; сталий розвиток; соціальний стан; економічний стан; регіон.

Kotykova O. I., Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Economics of Enterprises, Mykolayiv National Agrarian University, Mykolayiv, Ukraine

Letunovs'kyj R. A., Master of Management Faculty, Mykolayiv National Agrarian University, Mykolayiv, Ukraine

Yemel'ianov I. S., Master of Management Faculty, Mykolayiv National Agrarian University, Mykolayiv, Ukraine

Effectiveness of Implementation of Regional Policy of Sustainable Development – Socio-Economic Condition of Mykolaiv Region

Abstract. Introduction. Improving the organizational and economic mechanism for ensuring the sustainable development of the region in the context of decentralization is an extremely urgent problem. National concept of sustainable development of settlements (defines the main directions of state policy on ensuring sustainable development of settlements, legal and economic ways of their implementation) and the strategy of sustainable development of Ukraine – 2020 (defines the purpose, traffic vectors, roadmap, priority priorities and indicators of proper defense, socio-economic, organizational, political and legal conditions for the formation and development of Ukraine) are roadmaps for the regions, but the programs of implementation of the set tasks and achievement in such indicators should be formed on the ground, taking into account the peculiarities of socio-economic, geopolitical, demographic and other factors of development of the region in time and space. Important in this sense is the constant monitoring of the socio-economic status of the region, the results of which allow to establish effective economic and organizational and legal mechanisms of regional policy-making.

Purpose. The purpose of the study is to analyze the socio-economic status of the region, identify the problems of its development and justify the directions of regional policy making taking into account the Sustainable Development Goals of Ukraine 2016-2030.

Results. The results of the analysis of indicators of sustainability of socio-economic development of the region summarize the implementation of the policy of sustainable development of the Mykolaiv region. The assessment of the socio-economic status of the region was conducted according to the following components: population; labor market; salary; the social protection; Agriculture; industry; construction; transport; Retail; foreign trade; consumer prices. The source of information was the official data of the State Statistics Service of Ukraine and the Main Directorate of Statistics in the Mykolaiv region. These indicators are analyzed according to 2018 data and in comparison with 2017, by structural ratio.

Conclusions. According to the results of the study, actual problems of socio-economic status of the Mykolaiv region were determined and directions of regional policy formation taking into account the Sustainable Development Goals of Ukraine 2016-2030 were proposed.

Key words: policy; Sustainability; social status; economic status; region.

JEL Classification: R10; R11; R19; R23; R58.

Постановка проблеми. Вдосконалення організаційно-економічного механізму забезпечення сталого розвитку регіону в умовах децентралізації є надзвичайно актуальною проблемою. Загальнодержавна Концепція сталого розвитку населених пунктів (визначає основні напрями державної політики щодо забезпечення сталого розвитку населених пунктів, правові та економічні шляхи їх реалізації) [1] та Стратегія сталого розвитку «України – 2020» (визначає мету, вектори руху, дорожню карту, першочергові пріоритети та індикатори належних оборонних, соціально-економічних, організаційних, політико-правових умов становлення та розвитку України) [2] є дороговказами для регіонів, але програми реалізації встановлених завдань та досягнення визначених індикаторів мають формуватися на місцях з урахуванням особливостей соціально-економічного, геополітичного, демографічного та інших факторів розвитку регіону у часі і просторі. Важливим у цьому сенсі є постійний моніторинг соціально-економічного стану регіону, результати якого дозволяють встановити ефективні економічні та організаційно-правові механізми формування регіональної політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Теоретичну та методологічну основу дослідження склали фундаментальні дослідження проблем сталого соціально-економічного розвитку регіонів таких учених, як В. В. Дергачова [3], А. М. Жученко [4], О. О. Євсєєва [5], А. М. Жученко [6], В. М. Ільченко [7], Г. І. Карімов [8], Ю. М. Конюхов [9], О. В. Моліна [10], А. В. Чучін [11] та інші. Попри достатній рівень вивченості проблеми формування та реалізації стратегії регіонального розвитку, основи для розвитку та реалізації стратегії сталого соціально-економічного зростання наразі лише формуються. Теоретико-методологічні та практичні питання по суті проблем сталого соціально-економічного розвитку регіонів, формування напрямів та визначення механізмів ефективного регіонального розвитку, націлених на зниження впливу ризиків, забезпечення безпеки з урахуванням особливостей потенціалу кожного

регіону залишаються з'ясованими недостатньо й вимагають подальшого дослідження.

Формулювання цілей дослідження. Метою дослідження є аналіз соціально-економічного стану регіону, встановлення проблем його розвитку та обґрунтування напрямів формування регіональної політики з урахуванням Цілей сталого розвитку України 2016-2030.

Виклад основного матеріалу дослідження. Досягнення сталого розвитку економіки регіонів України охоплює завдання динамічного зростання обсягів продукції галузей промислового виробництва, сільського господарства, транспорту та інших сфер економіки при одночасному зростанні валового внутрішнього продукту, істотному збільшенні доходів населення, раціональному використанні природних ресурсів, розширеному відтворенні лісових запасів і використанні їх у межах державного приросту, задовольняючи потреби населення держави в промислових товарах і сільськогосподарській продукції [12].

Якщо оцінювати результативність реалізації регіональної політики сталого розвитку у контексті темпів росту основних індикаторів, цілком очевидно, що переважна більшість показників соціально-економічного розвитку Миколаївської області має негативну динаміку (табл. 1). Стосовно тих показників, які мають позитивні темпи зміни, – їх не можна однозначно інтерпретувати, бо позитивні зрушення можуть бути обумовлені нераціональним використанням ресурсів (зростання індексу сільськогосподарської продукції переважно відбувається за рахунок використання екстенсивних технологій та надмірної хімізації); негативно впливати на внутрішній ринок продовольчого забезпечення та переробної промисловості (зростання експорту товарів відбувається, переважно, за рахунок збільшення обсягів продажу сільськогосподарської сировини); не забезпечувати достатній ріст (індекс реальної заробітної плати у грудні 2018 р. по відношенню до грудня 2017 р. склав 105,5 %, але при цьому індекс споживчих цін за вказаний період склав 109,4 %).

Таблиця 1 Основні показники соціально-економічного розвитку Миколаївської області

Показники	Фактично за 2018 р.	Темпи росту, %		
		грудень 2018 р. до		2018 р. до 2017 р.
		листопада 2018 р.	грудня 2017 р.	
Кількість зареєстрованих безробітних на кінець періоду (за даними Державної служби зайнятості), тис. осіб	16,4	114,2	91,8	х
Середньомісячна заробітна плата одного працівника				
номінальна, грн	8160	121,2	115,5	121,6
реальна, %	х	120,3	105,5	110,3
Заборгованість із виплати заробітної плати, млн грн	103,2	91,6	99,6	х
Індекс сільськогосподарської продукції	х	х	х	105,9
Обсяг реалізованої промислової продукції, млн грн	51655,5	х	х	х
Індекс промислової продукції	х	100,4	94,4	102,6
Обсяг виробленої будівельної продукції, млн грн	2769,8	х	х	х

Продовження табл. 1

Індекс будівельної продукції	x	x	x	85,7
Вантажооборот, млн т-км	1109,6	89,2	119,1	127,1
Пасажирооборот, млн пас. км	1519,8	107,8	92,1	99,7
Оборот роздрібної торгівлі, млн грн	22369,4	123,3	104,8	107,2
Експорт товарів, млн дол. США	1902,1	x	x	111,4
Імпорт товарів, млн дол. США	670,9	x	x	95,7
Сальдо (+, -), млн дол. США	1231,2	x	x	x
Індекс споживчих цін	x	100,8	109,4	109,4

Джерело: складено за даними Головного управління статистики Миколаївської області

Одним з найбільш важливих ресурсів будь-якого регіону є чисельність населення. Чисельність наявного населення області упродовж січня-листопада 2018 р. зменшилась на 9,3 тис. осіб (на 0,8%) і, за оцінкою, на 1 грудня становила 1132 тис. осіб. Обсяг природного скорочення у порівнянні з січнем–листопадом 2017 р. збільшився на 0,9 тис. осіб (на 14,1%). Природний рух населення у січні–листопаді 2018 р. характеризувався суттєвим перевищенням кількості померлих над живонародженими: на 100 померлих – 54 живонароджених. У січні-листопаді 2018 р. міграційне скорочення населення області становило 2,1 тис. осіб.

При цьому кількість зареєстрованих безробітних на кінець грудня 2018 р. налічувала 16,4 тис. осіб, із них допомогу по безробіттю отримували 74,6 %. Більша частина від загальної кількості безробітних становили жінки, що очевидно свідчить про проблеми забезпечення гендерної рівності в регіоні. Рівень зареєстрованого безробіття в цілому по області на кінець грудня 2018 р. становив 2,3 % населення працездатного віку, у сільській місцевості – 3,8 %, у міських поселеннях – 1,7 %. За професійними групами найбільша кількість вакансій на кінець грудня спостерігалася серед кваліфікованих робітників з інструментом (22,2% від загальної кількості заявлених вакансій), а найменша – серед кваліфікованих робітників сільського та лісового господарств, риборозведення та рибальства (2,2 %) і технічних службовців (3,4 %). Навантаження зареєстрованих безробітних на одну вакансію у цілому по області за місяць зросло на 4 особи і на кінець грудня склало 12 осіб.

За рівнем заробітної плати серед регіонів країни Миколаївщина посіла 5 місце. Однак, спостерігаються значні відмінності у рівні оплати праці залежно від галузей та сфер діяльності. Так, на підприємствах з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря; складського господарства та допоміжної діяльності у сфері транспорту; металургійного виробництва, виробництва готових металевих виробів, крім машин і устаткування; державного управління й оборони; обов'язкового соціального страхування нарахування працівникам в 1,5-2,1 рази перевищили середньообласний показник, тоді як абсолютний розмір заробітної плати працівників підприємств поштової та кур'єрської діяльності; з виготовлення виробів з деревини, виробництва паперу та поліграфічної діяльності;

тимчасового розміщування й організації харчування; сільського господарства не перевищив 58% від середнього рівня по економіці області. Крім того, спостерігається заборгованість з виплат заробітної плати – на 1 січня 2019 р. загальна сума заборгованості з виплати заробітної плати працівникам підприємств області становила 103,2 млн гривень.

У 2018 р. субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг призначено 139,2 тис. домогосподарств, з них у міських поселеннях – 92,8 тис., у сільській місцевості – 46,4 тис. Середній розмір призначеної субсидії на одне домогосподарство у грудні 2018 р. становив 577,4 грн (у грудні 2017 р. – 739,3 грн). При цьому, на кінець грудня 2018 р. заборгованість населення зі сплати за постачання природного газу становила 488,8 млн грн, за централізоване опалення та постачання гарячої води – 250,6 млн грн, за утримання будинків і споруд та прибудинкових територій – 92,5 млн грн, за централізоване постачання холодної води та водовідведення – 85,9 млн грн, за вивезення побутових відходів – 11,6 млн гривень. Крім того, у 2018 р. за постачання електричної енергії населенням сплачено 1102,1 млн грн. Заборгованість населення на кінець грудня 2018 р. за спожиту електричну енергію становила 51,6 млн гривень.

Позитивна динаміка зростання обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, як і раніше за більшістю її видів, особливо у галузі тваринництва, забезпечується господарствами населення: в 2018 р. ними вирощено 97,6% загального врожаю картоплі, 70,8% – плодів і ягід, 40,0% – овочів, 30,4% – культур зернових, 26,5% – соняшнику, 90,1% – м'яса, 86,2% – молока, 55,1% – яєць, 89,7% – вовни. Зважаючи на умови виробництва, збирання (доїння та забою) та зберігання продукції в господарствах населення, більшість такої продукції за європейськими стандартами не можна вважати придатною до споживання людьми, що ставить великі питання відносно забезпечення власного ринку якісним продовольством. Це при тому, що у виробництві харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів спостерігалось зменшення випуску продукції на 3,9%. Зокрема, на підприємствах з виробництва м'яса та м'ясних продуктів обсяги знизились на 36,8%, продуктів борошномельно-круп'яної промисловості, крохмалів та крохмальних продуктів – на 20%, з

перероблення та консервування риби, ракоподібних і моллюсків – на 17,8%, з виробництва олії та тваринних жирів – на 14,9%, хліба, хлібобулочних і борошняних виробів – на 7,5%, готових кормів для тварин – на 7,4%.

Натомість значний приріст (14,6 %) отримали у виробництві хімічних речовин і хімічної продукції – галузі, що здійснюють найбільший негативний вплив на навколишнє середовище.

Розвиток інфраструктури передбачає зростаючі темпи будівництва. В області обсяг продукції у будівництві будівель зменшився на 14,5%, у будівництві інженерних споруд – на 14,1%.

Позитивною динамікою відзначається зростання у 2018 р. вантажообороту підприємств транспорту, який становив 1109,6 млн т-км, що на 27,1 % більше ніж у 2017 р. Разом з тим, слід зазначити, що 87,3 % цього вантажообороту здійснено автомобільним транспортом. Зважаючи на стан доріг у Миколаївській області та відсутність належного контролю за перевезеннями та дотримання температурного режиму в літній період при здійсненні вантажних перевезень, таку динаміку жителі області не вважають позитивною. Таке навантаження пояснюється наявністю в області порту, через який здійснюється перевезення сільськогосподарської продукції на експорт, що, в свою чергу, сприяє підвищенню темпів росту останнього.

Зовнішньоторговельні операції проводилися з партнерами із 138 країн світу. Основу товарної структури обласного експорту визначали продукти рослинного походження, продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості. При цьому у загальному обсязі імпорту товарів зросла частка готових харчових продуктів з 8,2 % до 11,2 %, механічного та електротехнічного обладнання – з 20,6 % до 22 %.

У 2018 р. продукти харчування та безалкогольні напої підвищились в ціні на 8,2 %. Ціни на овочі зросли на 26,8 %, а саме: капуста білокачанна – у 1,8 раза, коренеплоди (буряк, морква), цибуля та гриби – у 1,7 раза, картопля – на 30,5 %. З продуктів харчування також подорожчало пшоно – на 40,5 %, хліб – на 25,8 %, сіль – на 23 %, маргарин – на 20,7 %, борошно пшеничне – на 20,2 %, макаронні вироби – на 16,9 %,

сметана, м'ясо та м'ясопродукти, риба та продукти з риби, молоко – на 13,9-5,5 %. Очевидно, відсутній продовольчий баланс між обсягами виробництва продукції, який зростає, та обсягами реалізації продукції на експорт, який також зростає, при недостатньому внутрішньому забезпеченні, що сприяє підвищенню ціни на продовольство.

Серед усіх категорій товарів здешевлення відбулося лише по одягу та взутті на 2,6%, але під впливом акційних знижок: на взуття – на 3,3 % та одяг – на 2 %.

Узагальнюючи, можемо відзначити, що актуальні проблеми соціально-економічного стану Миколаївської області зосереджено у таких площинах (рис. 9): населення; ринок праці; заробітна плата; соціальний захист; сільське господарство; промисловість; будівництво; транспорт; роздрібна торгівля; зовнішня торгівля; споживчі ціни.

В Україні у процесі визначення Цілей сталого розвитку, відповідних завдань та показників на довгострокову перспективу необхідно враховувати глобальні орієнтири розвитку, принципи сталого розвитку та суспільну думку щодо бачення майбутнього розвитку. Світовий досвід свідчить, що суспільний прогрес значною мірою залежить від підтримання балансу між цілями підтримки економічного зростання, конкурентоспроможності бізнесу, забезпечення екологічної безпеки та зменшення соціальної нерівності. Для досягнення довгострокових цілей необхідно послідовно виконувати визначені коротко- та середньострокові завдання. Передумовами досягнення всіх без винятку цілей розвитку є якісне управління, викорінення корупції, суспільна підтримка. Відповідно належне управління, чесна та прозора влада, участь населення у прийнятті рішень та контролюванні їх виконання мають враховуватись при формулюванні стратегічних цілей [4].

Звичайно, ці ж принципи мають бути закладені і в регіональних програмах розвитку, зокрема при формуванні та реалізації регіональних стратегій та програм соціально-економічного розвитку Миколаївської області.

населення	•чисельність наявного населення області упродовж січня-листопада минулого року зменшилась на 9,3 тис. осіб (на 0,8 %) і, за оцінкою, на 1 грудня 2018 р. становила 1132 тис. осіб.
ринок праці	•на кінець грудня 2018 р. було зареєстровано 16,4 тис. безробітних осіб, із них допомогу по безробіттю отримували 74,6%. Рівень зареєстрованого безробіття в цілому по області на кінець грудня становив 2,3 % населення працездатного віку.
заробітна плата	•індекс реальної заробітної плати (з урахуванням змін споживчих цін) у грудні 2018 р. по відношенню до грудня 2017 р. становив 105,5%. Проте даний показник значно різниться залежно від галузей та сфер діяльності та нижчий від індексу росту споживчих цін.
соціальний захист	•соціальний захист у вигляді субсидій є неефективним. Обсяги соціальних пенсій є недостатніми для забезпечення достойного рівня життя.
сільське господарство	•індекс сільськогосподарської продукції у порівнянні з 2017 р. становив 105,9 %, у т.ч. в аграрних підприємствах – 109,1 %, у господарствах населення – 101,6 %. Проте зростання відбувається, переважно, за рахунок росту цін та використання екстенсивних методів господарювання.
промисловість	•за підсумками 2018 р. індекс промислової продукції по відношенню до 2017 р. склав – 102,6 %. Проте зростання відбувається, переважно, за рахунок росту цін.
будівництво	•індекс будівельної продукції у порівнянні з 2017 р. склав 85,7%.
транспорт	•упродовж 2018 р. перевезено 4,9 млн т вантажів (на 3,2 % менше у порівнянні з 2017 р.). Усіма видами транспорту виконано пасажирооборот в обсязі 1,5 млрд пас.-км, що на 0,3 % менше у порівнянні з 2017 р., та перевезено 135,2 млн пасажирів (на 1 % менше).
роздрібна торгівля	•у 2018 р. оборот роздрібною торгівлі становив 22369,4 млн грн, що у порівнянних цінах на 7,2 % більше від обсягу 2017 р. Проте зростання відбувається, переважно, за рахунок росту цін.
зовнішня торгівля	•у 2018 р. у порівнянні з 2017 р. експорт збільшився на 11,4 %, а імпорт зменшився на 4,3 %. Позитивне сальдо становило 1231,2 млн дол. Даний показник має позитивне значення переважно за рахунок збільшення реалізації сільськогосподарської сировини, що негативно позначається на забезпеченні продовольством внутрішнього ринку та відсутності розвитку переробної промисловості.
споживчі ціни	•індекс споживчих цін у 2018 р. у порівнянні з 2017 р. склав 109,4.

Рисунок 9 – Актуальні проблеми соціально-економічного стану Миколаївської області

Джерело: розроблено автором за даними Головного управління статистики у Миколаївській області

Таким чином, напрями формування регіональної політики зосереджені у вирішенні встановлених актуальних проблем соціально-економічного стану Миколаївської області з орієнтацією на Цілі сталого розвитку України 2016-2030 (рис. 10).

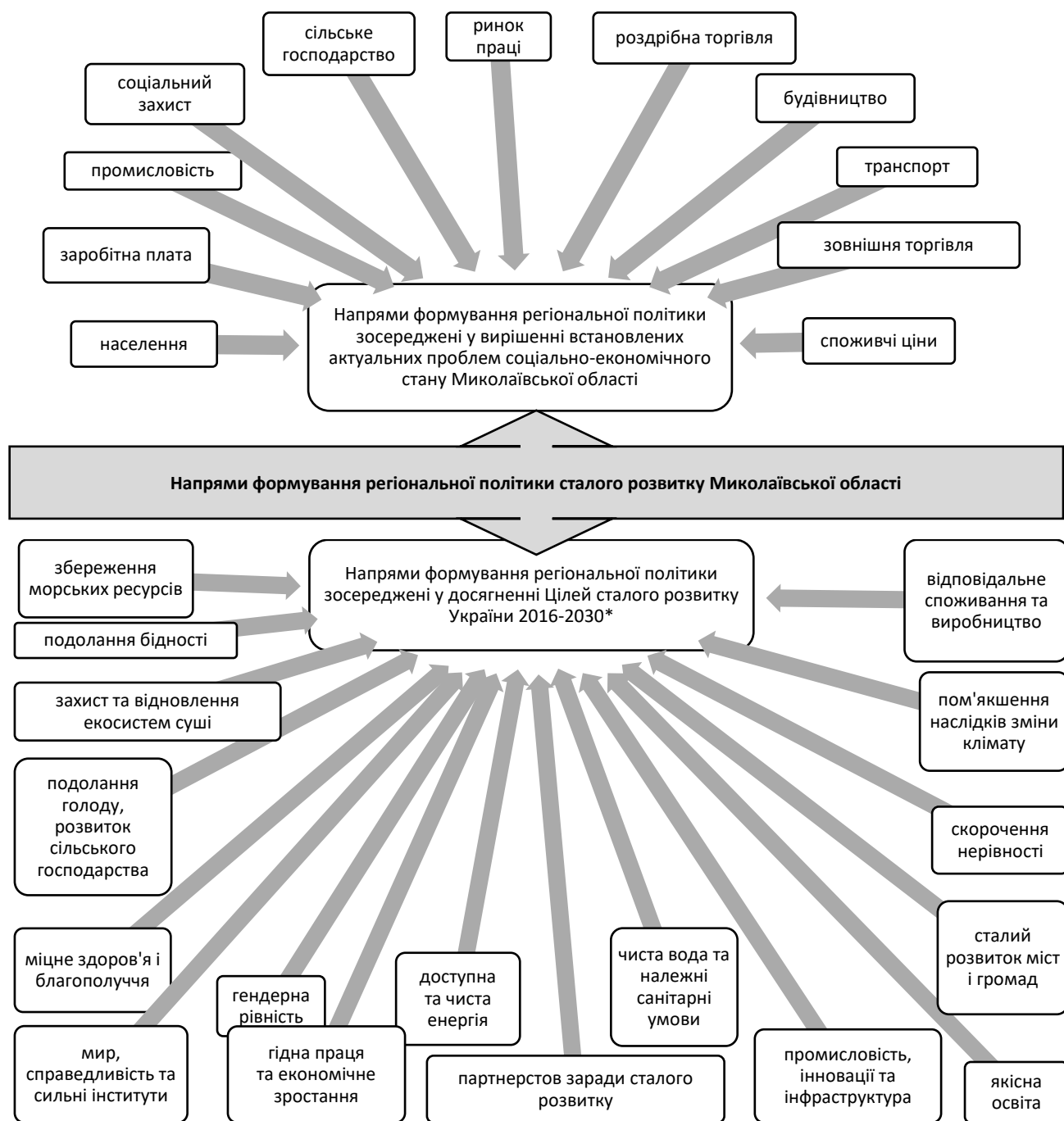

Рисунок 10 – Напрями формування регіональної політики сталого розвитку Миколаївської області

Джерело: розроблено автором; * за даними United Nation Ukraine [13]

Врахування зазначених напрямів формування політики сталого розвитку при розробці та реалізації регіональних стратегій та програм дозволить забезпечити стабільне зростання соціально-економічного стану Миколаївської області.

Висновки. Проведений аналіз соціально-економічного розвитку Миколаївської області

дозволив оцінити результативність регіональної політики сталого розвитку Миколаївської області та визначити проблемні питання, які зосереджені у 11 площинах і характеризуються, переважно, негативною динамікою показників:

Населення. Чисельність наявного населення області упродовж січня-листопада минулого року

зменшилась на 9,3 тис. осіб (на 0,8%) і, за оцінкою, на 1 грудня 2018 р. становила 1132 тис. осіб.

Ринок праці. За даними державної служби зайнятості, на кінець грудня 2018 р. було зареєстровано 16,4 тис. безробітних осіб, із них допомогу по безробіттю отримували 74,6 %. Рівень зареєстрованого безробіття в цілому по області на кінець грудня становив 2,3 % населення працездатного віку.

Заробітна плата. У 2018 р. середньомісячна номінальна заробітна плата штатного працівника підприємств, установ та організацій зросла у порівнянні з 2017 р. на 21,6 % і становила 8160 грн. Середня номінальна заробітна плата штатного працівника у грудні 2018 р. становила 10197 грн, що у 2,7 раза вище рівня мінімальної заробітної плати, встановленої на 2018 р. (3723 грн). У порівнянні з листопадом розмір заробітної плати збільшився на 21,2 %, а проти грудня 2017 р. – на 15,5 %. Індекс реальної заробітної плати (з урахуванням змін споживчих цін) у грудні 2018 р. до листопада становив 120,3 %, до грудня 2017 р. – 105,5 %.

Соціальний захист. У 2018 р. призначено субсидії: для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг 139,2 тис. домогосподарств на суму 33,7 млн грн; готівкою на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива – 27,6 тис. домогосподарств на суму 84,8 млн грн.

Сільське господарство. За попередніми даними, у 2018 р. індекс сільськогосподарської продукції у порівнянні з 2017 р. становив 105,9 %, у т. ч. в аграрних підприємствах – 109,1 %, у господарствах населення – 101,6 %.

Промисловість. У грудні 2018 р. у порівнянні з попереднім місяцем та груднем 2017 р. індекс промислової продукції склав, відповідно, 100,4 % та 94,4 %, за підсумками 2018 р. – 102,6 %.

Будівництво. У 2018 р. підприємствами області вироблено будівельної продукції (виконано будівельних робіт) на суму 2,8 млрд грн. Індекс будівельної продукції у порівнянні з 2017 р. склав 85,7 %.

Транспорт. У 2018 р. вантажооборот підприємств транспорту становив 1,1 млрд т-км, що на 27,1 % більше ніж у 2017 р. Упродовж 2018 р. перевезено 4,9 млн т вантажів (на 3,2% менше). Усіма видами транспорту виконано пасажирооборот в обсязі 1,5 млрд пас.-км, що на 0,3% менше, та перевезено 135,2 млн пасажирів (на 1% менше).

Роздрібна торгівля. У 2018 р. оборот роздрібною торгівлю становив 22369,4 млн грн, що у порівнянні з цінами на 7,2 % більше від обсягу 2017 р.

Зовнішня торгівля товарами. Обсяг експорту товарів у січні-листопаді 2018 р. склав 1902,1 млн дол. США, імпорту – 670,9 млн дол. У порівнянні з відповідним періодом 2017 р. експорт збільшився на 11,4 %, імпорт зменшився – на 4,3 %. Позитивне сальдо становило 1231,2 млн дол. (у січні-листопаді 2017 р. – 1007,1 млн дол.).

Споживчі ціни. Індекс споживчих цін у грудні 2018 р. у порівнянні з листопадом становив 100,8 %, за рік у цілому – 109,4 %.

Напрями формування регіональної політики зосереджені у розв'язанні встановлених актуальних проблем соціально-економічного стану Миколаївської області з орієнтацією на Цілі сталого розвитку України 2016-2030.

Література:

1. Концепція сталого розвитку населених пунктів. Постанова ВРУ від 24 грудня 1999 року №1359-XIV. *Офіційний вісник України*. 2000. № 1. С. 29.
2. Стратегія сталого розвитку «Україні – 2020». Указ Президента України від 12 січня 2015 року №5/2015. *Офіційний вісник України*. 2015. № 4. С. 8.
3. Дергачова В.В. Концептуальні засади сталого розвитку як передумова соціально-економічного розвитку регіонів України. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. 2003. № 2. С. 230-235.
4. Жученко А.М., Петровський М.І. Сталий розвиток соціально-економічної системи регіону: базові категорії, принципи, підходи. *Науковий вісник Чернівецького університету. Економіка*. 2013. Вип. 669-671. С. 250-254.
5. Євсєєва О.О. Удосконалення ресурсного забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіону. *Економічний простір*. 2015. № 103. С. 56-67.
6. Жученко А.М. Концептуальні положення системного аналізу соціально-економічного розвитку в контексті сталого розвитку регіону. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2017. Вип. 25(2). С. 34-37.
7. Ільченко В.М. Аналіз показників сталості соціо-еколого-економічного розвитку регіону. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2013. Вип. 2(2). С. 148-153.
8. Карімов Г.І. Важелі регулювання сталого соціально-економічного розвитку регіону. *Економічний простір*. 2013. № 80. С. 60-68.
9. Конюхов Ю.М. Механізм реалізації стратегії сталого соціально-економічного розвитку регіону. *Агросвіт*. 2015. № 17. С. 64-68.
10. Моліна О.В., Осипов В.М. Сталий соціально-економічний розвиток регіону: аналіз підходів та інструментів оцінки. *Регіональна економіка*. 2010. № 4. С. 25-32.
11. Чучін А. В. Основи стратегії сталого соціально-економічного розвитку регіону. *Науковий вісник Чернівецького університету. Економіка*. 2013. Вип. 669-671. С. 290-294.
12. Шевчук В. Глобальна місія України і національна модель сталого розвитку. *Економіст*. 2006. №1. С.62-65.
13. About SDGs: веб-сайт. URL: <http://www.un.org.ua/en/millennium-development-goals> (дата звернення: 25.06.2019).

References:

1. Verkhovna Rada of Ukraine (1999). The concept of sustainable development of settlements (Act No. 1359-XIV, December 24). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1359-14> [in Ukrainian].
2. President of Ukraine (2015). Sustainable Development Strategy "Ukraine 2020". (Act No. 5/2015, January 12). Від 12 січня 2015 року №5/2015. Retrieved from <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> [in Ukrainian].
3. Derhachova, V. V. (2003). Conceptual principles of sustainable development as a prerequisite for socio-economic development of Ukrainian regions. *Bulletin of Khmelnytsky Institute of Regional Governance and Law*, 2, 230-235 [in Ukrainian].
4. Zhuchenko, A. M., Petrovs'kyj, M. I. (2013). Sustainable development of the socio-economic system of the region: basic categories, principles, approaches. *Scientific Bulletin of Chernivtsi University. Economy*, 669-671, 250-254 [in Ukrainian].
5. Yevsieieva, O. O. (2015). Improvement of resources for sustainable socio-economic development of the region. *Economic space*, 103, 56-67 [in Ukrainian].
6. Zhuchenko, A. M. (2017). Conceptual provisions of systematic analysis of socio-economic development in the context of sustainable development of the region. *Scientific Bulletin of the International Humanities University. Series: Economics and Management*, 25(2), 34-37 [in Ukrainian].
7. Il'chenko, V. M. (2013). Analysis of indicators of sustainability of socio-ecological-economic development of the region. *Bulletin of socio-economic research*, 2(2), 148-153 [in Ukrainian].
8. Karimov, H. I. (2013). Levers of regulation of sustainable socio-economic development of the region. *Economic space*, 80, 60-68 [in Ukrainian].
9. Koniukhov, Yu. M. (2015). Mechanism for implementation of the strategy of sustainable socio-economic development of the region. *Agrosvit*, 17, 64-68 [in Ukrainian].
10. Molina, O. V. & Osypov, V. M. (2010). Sustainable socio-economic development of the region: analysis of assessment approaches and tools. *Regional economy*, 4, 25-32 [in Ukrainian].
11. Chuchin, A. V. (2013). The basics of the strategy of sustainable socio-economic development of the region. *Scientific Bulletin of Chernivtsi University. Economy*, 669-671, 290-294 [in Ukrainian].
12. Shevchuk, V. (2006). Ukraine's Global Mission and National Sustainable Development Model. *Economist*, 1, 62-65 [in Ukrainian].
13. About SDGs: веб-сайт. URL: <http://www.un.org.ua/en/millennium-development-goals> (дата звернення: 25.06.2019).

Ця робота ліцензована Creative Commons Attribution 4.0 International License

